

Παναγιώτης Μαυροειδής

Λένε πως οι προγραμματικές δηλώσεις κάθε κυβέρνησης είναι πάντα μια **γέφυρα** ανάμεσα στις πολλά υποσχόμενες προεκλογικές εξαγγελίες και στην προσαρμογή στο “εφικτό” της πολιτικής που θα εφαρμοστεί στη συνέχεια.

Γέφυρα ανάμεσα στις δεσμεύσεις της προηγούμενης κυβέρνησης και του μνημονίου, καθώς και του δικού της νέου “προγράμματος”, αναζητείται επίσης από την κυβέρνηση στην διαπραγμάτευση με την Ευρωζώνη.

Η από-σύνδεση με τις προεκλογικές εξαγγελίες της κυβέρνησης, σε ορισμένα ζητήματα καθοριστικής σημασίας υπήρξε εξαιρετικά εμφανής και βίαιη.

Από το κείμενο της πρωθυπουργικής ομιλίας έχει εξαφανιστεί η λέξη **διαγραφή** σε ότι αφορά το χρέος.

Ο πρωθυπουργός είπε σχετικά:

»Η Ελλάδα θέλει να εξυπηρετήσει το χρέος της.

Αν το ίδιο επιθυμούν και οι εταίροι μας, καλούνται να προσέλθουν στο τραπέζι του διαλόγου να συναποφασίσουμε τον τρόπο και τις τεχνικές που θα το καθιστούν βιώσιμο.»

Ξεκίνημα λοιπόν με τη θεώρηση ότι **ΠΡΕΠΕΙ** να εξυπηρετηθεί το χρέος.

Και συνέχισε σε άλλο σημείο:

“Αυτό που η ελληνική κυβέρνηση επιδιώκει στις διαπραγματεύσεις με τους εταίρους είναι μια νέα συμφωνία σ’ ένα «πρόγραμμα-γέφυρα» μέχρι και τον Ιούνιο.

Ούτως ώστε να έχουμε το δημοσιονομικό χώρο που απαιτεί μια ειλικρινής διαπραγμάτευση για την αναδιάρθρωση του χρέους και για ένα νέο πρόγραμμα συνεργασίας και ανάπτυξης μεταξύ της Ελλάδας και των Ευρωπαίων εταίρων»

Τη “βιωσιμότητα” λοιπόν του χρέους θα την εξασφαλίσει η **ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ** του Διαγραφή τέλος! Ούτε σαν διαπραγμάτευση...

Για να έχουμε μια εικόνα των προγραμματικών εξαγγελιών του ΣΥΡΙΖΑ πριν τις εκλογές, υπενθυμίζουμε τους τρεις άξονες της πολιτικής του γύρω από το χρέος

ι) Διαγραφή του μεγαλύτερου μέρους της ονομαστικής αξίας του χρέους

ii) Ρήτρα ανάπτυξης για το υπόλοιπο μέρος του

iii) Περίοδος χάριτος για την εξυπηρέτηση του

(Σεπτέμβρης 2014, Θεσσαλονίκη)

Δεν πρόκειται απλά για αλλαγή αλλά για πλήρη **ανατροπή** θέσης, με τεράστια και αρνητική πολιτική σημασία.

Υπάρχει μια αναιμική προσπάθεια χρυσώματος με την αναφορά στην “τεχνική λύση για την απομείωση και την αποπληρωμή του”.

Πρόκειται για αντιστροφή: Άλλο πράγμα η άρνηση πληρωμών και η διαγραφή του χρέους, επειδή αυτό είναι άδικο, ληστρικό, αβάσταχτο και χιλιοπληρωμένο και άλλο πράγμα η μετατροπή του σε **βιώσιμο** για να πληρωθεί. Το πρώτο αντιστοιχεί σε λαϊκή διεκδίκηση, το δεύτερο σε τακτική τραπεζιτικού ή άλλου τοκογλύφου να εισπράξει όσα περισσότερα μπορεί.

Η επανα-τοποθέτηση αυτή θέτει ένα πρώτο σκληρό όριο της κυβερνητικής πολιτικής του ΣΥΡΙΖΑ: **Πρώτα η ευρωζώνη και η εξυπηρέτηση του χρέους προς αυτήν.**

Τίθεται όμως και άλλο σκληρό όριο: “Ο σεβασμός των δημοσιονομικών στόχων του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης αποτελεί ευρωπαϊκή υποχρέωση της χώρας”, τόνισε ο Αλέξης Τσίπρας. “όχι όμως και η εφαρμογή της λιτότητας”, συνέχισε, ενώ στο ίδιο μοτίβο, δηλώθηκε η προσήλωση στους **ισοσκελισμένους (και πλεονασματικούς τελικά) προϋπολογισμούς.**

Μα αυτό δεν είναι τίποτα άλλο από τη **διαρκή λιτότητα** μαζί με τη λοιπή μνημονιακή βαρβαρότητα, θεσμοποιημένη και επιτηρούμενη όχι από ad hoc τρόικες αλλά από την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τους άλλους μηχανισμούς της ΕΕ!

Ακούγεται ωραίο και νοικοκυρεμένο το να είναι ισοσκελισμένος ένας κρατικός προϋπολογισμός. Κάτι σαν το κουμάντο που κάνει μια οικογένεια: Τα έξοδα να μην ξεπερνούν τα έσοδα.

Όμως, όταν μιλάμε για ένα κράτος και ειδικά για μια καπιταλιστική οικονομία, πρέπει να

θυμόμαστε ότι ένας προϋπολογισμός διαμορφώνεται με ταξική αδικία και ανισότητα, σε βάρος της εργαζόμενης πλειοψηφίας, τόσο στον τομέα των **εσόδων** όσο και στον τομέα των **εξόδων**. Όποιος παραβλέπει αυτή τη διάσταση, απλούστατα είναι με τη διαιώνιση αυτού του “νόμου” της εκμετάλλευσης και σίγουρα δε μπορεί να μιλά στο όνομα της αριστεράς.

Αλλά δεν είναι μόνο αυτό: όταν μια οικονομία είναι σε **ύφεση και κατάρπτωση**, πως αλλιώς παρά μόνο με επέκταση των δημόσιων δαπανών και άρα με ελλειμματικό προϋπολογισμό, θα δώσει ώθηση σε μια άνοδο; Το αντίθετο, συνηγορεί υπέρ της παραμονής της στο τέλμα και τον απόλυτο έλεγχο της από τα αφεντικά της παγκόσμιας αγοράς και εν προκειμένω τις ηγεμονικές χώρες της ΕΕ και βασικά τη Γερμανία.

Ποιο θα είναι όμως το **“πρόγραμμα”** ή **“συμβόλαιο με την ΕΕ”** που θα γεφυρωθεί με τις παλιές υποχρεώσεις του μνημονιακού προγράμματος;

Εξυπηρέτηση χρέους και συνέχιση χρηματοδοτικής ροής μέσω του ευρωσυστήματος, δεν μπορούν να υπάρξουν χωρίς διαρκές πρόγραμμα μνημονιακής βαρβαρότητας. Αυτό το ονομάζουν όλες οι κυβερνήσεις **“μεταρρυθμίσεις”** για να ακούγεται εύχητα και όχι απωθητικά.

Ποιο θα είναι το περιεχόμενό τους;

Δίνουμε το λόγο στον Γ. Βαρουφάκη:

“Θα καταθέσουμε και θα βάλουμε μπροστά βαθιές μεταρρυθμίσεις (...) Θα προσθέσουμε σε αυτές περί το 70% των μεταρρυθμίσεων ή δεσμεύσεων που προβλέπονται στο τρέχον μνημόνιο, με τις οποίες δεν έχουμε αντίρρηση, εφόσον βεβαίως το 30% των απαράδεκτων προβλέψεων του μνημονίου πρέπει είτε να μπου σε αναστολή, είτε να αφαιρεθούν”. (ομιλία στη Βουλή)

Ε, τώρα καταλάβαμε την ποιότητα των “μεταρρυθμίσεων”! Τα γνωστά μέτρα εργατικής και κοινωνικής σφαγής...

Υπάρχει άλλη μία λέξη που δεν υπάρχει ούτε για δείγμα στην πρωθυπουργική ομιλία: **Ιδιωτικοποιήσεις**. Και έχει τη σημασία του. Όχι μόνο δεν καταργείται το ΤΑΙΠΕΔ, αλλά αντίθετα, θα αναβαθμιστεί ως εργαλείο των ιδιωτικοποιήσεων, με την προϋπόθεση αυτές να μην είναι “εκποιήσεις” ή “ξεπούλημα”.

Ακόμη πιο σημαντικό όμως είναι να εντοπίσει κανείς το θεμέλιο της πολιτικής της

“παραγωγικής ανασυγκρότησης”.

Ο λόγος στον πρωθυπουργό:

“Αυτό που χρειαζόμαστε τώρα είναι μια συμφωνία που θα απελευθερώσει τη δυναμική (...) δράσεων που θα συνδυάζουν: την μικρή μεσαία και μεγάλη **ιδιωτική πρωτοβουλία**, καθώς και τα κίνητρα για **ξένες επενδύσεις** και διακρατικές συμφωνίες, για αναπτυξιακές κοινοπραξίες με τη συμμετοχή του ελληνικού δημοσίου, στα πλαίσια πάντα των **ευρωπαϊκών κανόνων** (...)

Η νέα κυβέρνηση θέλει και θα στηρίξει τις ιδιωτικές επενδύσεις που μπορούν να παίξουν κομβικό ρόλο στην προσπάθεια της παραγωγικής ανασυγκρότησης”.

Να μας επιτραπεί να είμαστε απόλυτοι: Με αυτό τον προσανατολισμό, με την αναμονή και τους τεμενάδες στους επενδυτές-γύπες να επενδύσουν, δουλειά στους ανέργους δεν πρόκειται να δοθεί σε υπολογίσιμη έκταση. Και όποιες δουλειές υπάρξουν θα είναι σε άθλιες συνθήκες.

Ακριβώς στο ζήτημα αυτό, της απάντησης δηλαδή στο καυτό **πρόβλημα της ανεργίας** και άρα του **συνολικού εισοδήματος της εργατικής τάξης**, θα είναι που θα κριθεί μεσο-μακροπρόθεσμα η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ. Στον τομέα αυτό, τελικά, δε μπορείς να κοροϊδέψεις κανένα και δε μπορούν δώσουν καμία απάντηση τα νέα πεντάμηνα ή ενδεκάμηνα προγράμματα ομηρίας, παρά μόνο ένα εκτεταμένο πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων με εθνικοποιήσεις ζωτικών τομέων και εργατικό έλεγχο. Αλλά αυτό προϋποθέτει άλλη κατεύθυνση, σύγκρουσης τόσο με την αστική τάξη όσο και με την ΕΕ.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, **τι απομένει στην κυβέρνηση** να κάνει ανταποκρινόμενη στις αυξημένες αντικειμενικά προσδοκίες;

Επιγραμματικά, στον οριοθετημένο ρεαλισμό της υποταγής στο κυρίαρχο πλαίσιο, υπάρχουν ...δυόμισι άξονες:

Ο πρώτος αφορά τα **μέτρα “εξόδου από την ανακουφιστική κρίση”**. Υπερ-επείγοντα μέτρα για τους πλέον εξαθλιωμένους, εν μέσω ενός γενικού περιβάλλοντος μόνιμης λιτότητας (ή “λιτού βίου”) για όλους. Μέτρα που πάει πολύ να προβάλλονται ως αριστερή πολιτική, ως “παροχές” ή ως αντιστάθμισμα της κοινωνικής καταβύθισης της εργατικής τάξης.

Είναι σα να μαχαιρώνεις κάποιον και στη συνέχεια να προσφέρεις τις πρώτες βοήθειες και

να παρουσιάζεσαι σαν σωτήρας.

Δεν αφορά αυτή η κριτική, μόνο τη φιλοσοφία αυτής της κυβέρνησης. Άλλωστε, η λογική αυτή, δεν είναι καινούργια. Είναι μια συζήτηση που κρατά από την εποχή της δεύτερης θητείας **Κλίντον** και του **Μπλερ**, που σηματοδότησε μια τομή μέσα στη συνέχεια του νεοφιλευθερισμού: **ελάχιστες καλύψεις στον κοινωνικό βυθό**, ακριβώς επειδή πχ οι άνεργοι δε θεωρούνται πλέον “προσωρινά μη εργαζόμενοι” αλλά αέναα άχρηστοι και απόβλητοι, ευεπίφοροι σε δημιουργία ανεξέλεγκτων κοινωνικών καταστάσεων. Από τότε η φιλοσοφία αυτή έχει βρει την εφαρμογή της στις πολιτικές του “ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος”, της “βασικής σύνταξης”, των ΚΟΙΝΣΕΠ, της “αλληλέγγυας οικονομίας” που προωθεί η ΕΕ και τα κράτη της. Θέματα που τα ξεφούρνισε στην Ελλάδα ως μοντέρνα πρώτος και καλύτερος ο Γιώργος Παπανδρέου.

Χωράνε αυτά τα μέτρα μέσα στον γενικό περιβάλλον της λιτότητας, της εξυπηρέτησης του χρέους και της μακροημέρευσης της κυριαρχίας του κεφαλαίου στην Ελλάδα; Οριακά ναι, αλλά πάντα με μεγάλη επισφάλεια. Να θυμίσουμε εδώ ότι ο Γιώργος Παπανδρέου πρόλαβε να δώσει την πρώτη δόση του Επιδόματος Κοινωνικής Αλληλεγγύης το 2009 πριν ξεσπάσει η μεγάλη κρίση και ο Σαμαράς το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, πριν πάρει δρόμο μέσα στη γενική αποτυχία.

Αλλά υπάρχει και μια προϋπόθεση ακόμη για να εφαρμοστούν αυτά τα μέτρα: Να επωμίζονται το βάρος τους άλλα τμήματα της εργατικής τάξης. Για να το πούμε αλλιώς, είναι η ίδια λογική με τα “**ισοδύναμα μέτρα**” της ΔΗΜΑΡ: Σώζω αυτό, αλλά κόβω το άλλο...

Παράδειγμα: Θα γυρίσουν πίσω κάποιοι απολυμένοι από το δημόσιο, αλλά “χωρίς βλάβη του προϋπολογισμού”, δηλαδή με ακύρωση των ελάχιστων προσλήψεων που είχαν προγραμματιστεί. Δηλαδή το αρνητικό γενικό ισοζύγιο, η **αποδυνάμωση των αντίστοιχων δημόσιων φορέων** που είναι το ζητούμενο για την τρόικα, παραμένει.

Η δεύτερη δέσμη μέτρων αφορά **παρεμβάσεις σε θεσμικό επίπεδο και στα ζητήματα της δημοκρατίας**, πατώντας πάνω και στο κενό αναβαθμισμένων δημοκρατικών διεκδικήσεων και ελευθεριών της εποχής μας από μεριάς του λαϊκού κινήματος.

Το τοπίο μισο-συμπληρώνει η **αναβαθμισμένη ρητορική για λαϊκή και εθνική κυριαρχία**, βοηθούσης και της συμμαχίας με τους ΑΝΕΛ. Μόνο που είναι λίγο οξύμωρο να γίνεται λόγος για “εθνική υπερηφάνεια”, με τόση υποταγή στα αφεντικά της ΕΕ και τέτοιο

απερίγραπτο λιβάνισμα των ΗΠΑ ως σωτήρων του ελληνικού λαού.

Παρά όλα αυτά, οι εξελίξεις δεν είναι προδιαγεγραμμένες. Διαμορφώνεται ένα περιβάλλον **προσδοκιών για κατακτήσεις**, αλλά και **απαιτήσεων για δικαιοσύνη** και τιμωρία των υπευθύνων της καταστροφής. Η μπότα και οι εκβιασμοί της ΕΕ εξοργίζουν και στήνουν ένα **κλίμα ρήξης και διάθεσης αντίστασης**.

Στο πεδίο αυτό, μπορεί και πρέπει να υπάρξει **ενωτική ανατρεπτική δράση**, αλλά θα δοθεί και σκληρή **αντιπαράθεση**.

Η κυβέρνηση προσπαθεί να εκτονώσει τη δυσaréσκεια. Ως ένοχη δείχνεται η **παρά-λειτουργία** του κράτους και της ολιγαρχίας ή της ΕΕ και όχι η βασική τους λειτουργία.

Έτσι φταίει η φοροδιαφυγή και φοροκλοπή κάποιων, αλλά όχι η χαμηλή επίσημη φορολόγηση του κεφαλαίου.

Ενοχοποιείται η διαφθορά στο δημόσιο, αλλά όχι η λειτουργία του κράτους ως υπηρέτη του κεφαλαίου.

Για τον περιορισμό στις σπατάλες προβάλλεται ο περιορισμός των βουλευτικών αυτοκινήτων, αλλά μένει εκτός συζήτησης η μείωση των υπέρογκων αμυντικών δαπανών (για συνέχιση εξοπλιστικών προγραμμάτων μίλησε ο υπουργός άμυνας Π. Καμένος)

Οι μαχόμενες αριστερές δυνάμεις, οφείλουν να συμβάλλουν ώστε η δυσaréσκεια να γίνεται συλλογική κοινωνική διεκδίκηση, πάνω στα ζωτικά ζητήματα της εργασίας και του λαϊκού εισοδήματος, αλλά και στα πολιτικά ζητήματα-κόμβους όπως η διαγραφή του χρέους, η άρνηση νέου μνημονίου με οποιαδήποτε μορφή, η έξοδος από ευρωζώνη και ΕΕ και άλλα.

Η κυβέρνηση, προσπαθεί να μετασχηματίσει την λαϊκή αγανάχτηση απέναντι στους εκβιασμούς της ΕΕ σε δική της στήριξη.

Το ζητούμενο όμως είναι η **στήριξη των λαϊκών διεκδικήσεων** για ψωμί, παιδεία, δουλειά και δημοκρατία, απέναντι σε κάθε πολιτική που τα στερεί.

Το τελευταίο που χρειαζόμαστε τώρα είναι ένας κυβερνητικός συνδικαλισμός συνεπικουρούμενος από αριστερούς συμβούλους κάθε είδους.

Αντίθετα, το ζητούμενο είναι η **πολιτική ανεξαρτησία** ενός μαχόμενου λαϊκού κινήματος

και μετώπου ανατροπής που να μπορεί να αναμετρηθεί στα ίσα με την αστική πολιτική και την ΕΕ, από τη σκοπιά των συμφερόντων του κόσμου της εργασίας και της αντικαπιταλιστικής σοσιαλιστικής προοπτικής